

T.Y. B.A (Eco.) - Sem V

14.11.2018

[Time: 3 Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
  2. Figures to the right indicate full marks.
  3. Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer any two of the following.

- a) Explain the concept of Economic Development. Distinguish between Economic Growth and Economic Development.
- b) What is Human Development Index? How is it measured?
- c) Critically explain Sen's capability approach.

20

2. Answer any two of the following.

- a) Explain Big-Push Theory.
- b) Explain role of Education in Economic Development.
- c) Explain Solow's growth model.

20

3. Answer any two of the following.

- a) Explain the concept of Headcount index and poverty gap as measures of poverty.
- b) Explain Kuznet's Inverted 'U' Hypothesis.
- c) What is inclusive growth? Explain characteristics of inclusive growth.

20

4. Answer any two of the following.

- a) Explain role of infrastructure in economic development.
- b) Explain the role of Technology in Economic Development.
- c) Explain Schumacher's concept of appropriate technology.

20

5. Write short notes on any two of the following.

- a) Sustainable Development.
- b) Schumpeter's theory of development.
- c) Self-help groups and microfinance
- d) Types of technical progress

20

*****

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

- सूचना: १. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
२. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
३. आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

१. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. २०
अ) आर्थिक विकास या संकल्पनेचा अर्थ स्पष्ट करा. आर्थिक वाढ व आर्थिक विकास यातील फरक स्पष्ट करा.
ब) मानवी विकास निर्देशांक म्हणजे काय? ते सांगून त्याचे मोजमाप कसे केले जाते?
क) सेन यांच्या क्षमताधिष्ठीत दृष्टीकोनाचे टिकात्मक परीक्षण करा.
२. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. २०
अ) 'जोराचा धक्का' सिद्धांत स्पष्ट करा.
ब) आर्थिक विकासामध्ये शिक्षणाची भूमिका स्पष्ट करा.
क) सोलो यांचा आर्थिक वृद्धीचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
३. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. २०
अ) दारिद्र्य मापनाचे शिरगणती-गुणोत्तर व दारिद्र्य दरी या संकल्पना स्पष्ट करा.
ब) कुझनेटचा उलटा 'यू' प्रतिमान स्पष्ट करा.
क) सर्वसमावेशक आर्थिक विकास म्हणजे काय? सर्वसमावेशक आर्थिक विकासाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
४. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. २०
अ) मूलभूत सुविधांची आर्थिक विकासामधील भूमिका स्पष्ट करा.
ब) आर्थिक विकासामध्ये तंत्रज्ञानाची भूमिका स्पष्ट करा.
क) शूमाकरच्या योग्य तंत्रज्ञानाची संकल्पना स्पष्ट करा.
५. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा. २०
अ) शाश्वत विकास
ब) शूम्पीटर यांचा आर्थिक विकास सिद्धांत
क) सहाय्यता गट आणि मुक्षमवित्त पुरवठा
ड) तांत्रिक प्रगतीचे प्रकार

*****